REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 32. **Brașov, Vinerĭ 11 (23) Februarie.** **1900.**

A doua apĕrare a lui Szell.

Érășĭ a vorbit ministru-președinte Szell la încheierea desbaterii generale asupra budgetului ministeriului de interne. Și a vorbit tot despre nenorocita cestiune a naționalităților. De astădată Szell șĭ-a început discursul cu o constatare mult semnificativă. „In desbaterea generală“, ḑise el, „a sburat o săgétă asupră-mĭ din acea tolbă, ce conține mai multe săgețĭ pe séma mea, și a vrut sĕ mĕ vulnereze. Acésta săgétă a fost îndreptată asupră-mĭ în cestiunea naționalităților“...

E clar, ce vré sĕ ḑică ministru-președinte cu cuvintele de mai sus. Are dușmanĭ în cameră și-'i are chiar în sînul majorității. Clica fostului ministru-președinte Banffy șĭ-a ridicat capul din nou și amenință posițiunea lui Coloman Szell, care a pricinuit căderea șefului ei. Săgéta de care vorbesce Szell a venit dela Komjathy, care, deși opozițional, a fost și este unul din cei mai marĭ adoratorĭ ai lui Banffy. Așa a fost planul, ca Szell sĕ fiă atacat pe tema cestiunei naționalităților.

Fapt este, că Szell a simțit îndată de unde vine atacul și i-a dat însemnătatea, ce o are. Acésta s'a vĕḑut și din modul, am puté ḑice îngrijat, cu care s'a silit a-se apĕra contra atacurilor lui Komjathy și a justifica înaintea forului pnblic șovinist politica sa națională. In ședința de erĭ a camerei a revenit asupra cestiunei naționalităților și a aflat de lipsă a precisa mai clar vederile și principiile sale în politica față cu naționalitățile, ca sĕ delăture orĭ-ce neînțelegere, fiind-că a vĕḑut, că Komjathy încă tot „mai are îndoelĭ.“

Adevĕrat, că deocamdată săgéta nu șĭ-a ajuns ținta șĭ Szell a rĕmas nevulnerat, dér în schimb ministru-președinte a dovedit din nou, că deși e bine cuirasat, cum crede el, totușĭ se teme de cei-ce îl atacă ațîțând fanatismul masselor maghiare cu vaietele lor, că „statul național maghiar“ va peri cu ḑile, din causă că guvernul nu vré sĕ stîrpéscă cu foc și fier naționalitățile nemaghiare.

Ministru-președinte s'a silit a dovedi din nou lui Komjathy, că póte fi și energic și nemilos când e vorba de a sugruma „agitațiunea în contra statului“ și că va sci sĕ pună șurubul și sĕ facă scurtă socotélă și cu agitatorii naționalităților. Numai într'un punct se abate dela părerea celor cu săgețile: nu vré sĕ prigonéscă pe nimenĭ, vré sĕ procédă cu crutare acolo, unde nu-i lipsă de energiă, dér va păși cu energiă, unde va fi lipsă de ea. Slovacului Matei Dula, care s'a adresat la el în cestiunea șcólelor slovace, i-a spus: „Sĕ ne lămurim. Pretind, ca sĕ fițĭ și sĕ vĕ mărturisițĭ credincioșĭ acestei patrii. Cu cel ce nu face profesiune în privința acésta, nicĭ nu stau de vorbă“.

La întrebarea, décă scie tot, ce se pregătesce în contra statului ungar, Coloman Szell rĕspunde, că are informațiunĭ autentice pe cale diplomatică. Ambasadorul dela Bucurescĭ „e Ungur“ și în decursul tratărilor cu guvernul român, carĭ au durat nouĕ lunĭ, s'a convins, că ambasadorul austro-ungar a representat interesele maghiare în modul cel mai patriotic. A promis șeful guvernului, că bucuros va cheltui o mai mare sumă pentru serviciul de informațiunĭ, dér nu numai din punct de vedere al naționalităților, ci și din acela economic.

A vorbit érășĭ de cestiunea institutelor de banĭ române, sulevată de Komjathy, temêndu-se, ca nu cumva „îndoelile“ în privința acésta sĕ nu fi fost de tot risipite prin observările sale de mai înainte. A ḑis, că nu-i lipsă de intervenția guvernului, pe câtă vreme aceste institute române vor lucra pe teren economic conform legilor, dér îndată ce ar urmări tendințe politice, ca sĕ desposedeze proprietatea maghiară (?!) guvernul va fi cu ochii în patru. A sfătuit din nou, că mai bine sĕ póte controla activitatea institutelor de banĭ române pe cale socială. Er pentru a astupa și mai mult gura lui Komjathy, a făcut și statistică arătând, că în comitatele Alba-inferióră, Torontal, Făgăraș, Arad, Coșocna, Trei-Scaune, Bihor, Timiș, Bistrița-Năsĕud, Solnoc-Dobâca, Hunedóra și altele, s'au înființat cu totul 77 institute de banĭ române și 217 maghiare; raportul nu este dér nicĭdecum nefavorabil.

Tóte acestea le-a declarat din nou ministru-președinte Szell, ca sĕ se apere în contra săgeților, ce vin dela ómenii lui Banffy, carĭ singurĭ au pus la cale întréga acéstă desbatere asupra naționalităților. Décă ar fi fost numai după Szell, el n'ar fi ḑis póte nicĭ un cuvênt în cestiunea naționalităților.

Acum însĕ s'a avêntat la finea discursului sĕu de erĭ până la tonul înalt și scârțăitor al fostului ministru-președinte Tisza Kalman esclamând: „Vom face și pe Daco-românĭ sĕ simtă, că statul maghiar e încă destul de tare, ca sĕ nu sufere nicĭ un fel de agitațiune contra statului“.

E în adevĕr penibilă situațiunea lui Szell Kalman, în mijlocul nesățioșilor șoviniștĭ, carĭ s'au dedat sĕ înghită la fiă-care dejun și la fiă-care masă câțĭ-va „agitatorĭ“ daco-românĭ, panslavĭ și pangermanĭ, când se vede silit de ei așĭ părăsi tactica sa, amăgitóre printr'o blândețe și dulcéță aparentă, și a posa ca tigru, ca sĕ mulcoméscă massele fanatisate maghiare.

De géba asigură Szell, că în punctele cardinale e una și nedespărțit cu toțĭ șoviniștii, căcĭ malcontenții dintre aceștia nu-i vor da pace sĕ-șĭ ducă la sfîrșit politica sa cu ghiarele ascunse, și cine scie, décă nu este mai bine așa.

Situațiunea în dietă.

(*Banffy și Szell*)

Organul partidei poporale catolice, „*Alkotmany*“ se ocupă în primul sĕu dela 21 l. c. cu desbaterile din parlament, carĭ de mai bine de o sĕptĕmână se învîrtesc în jurul cestiunei naționalităților. După-ce fóia unguréscă constată, că acum s'au ridicat membrii aceleeașĭ partide (guvernamentale-liberale) sĕ vorbéscă despre naționalitățĭ, unii înjurându-le, alții lăudându-le — ḑice:

„Acésta nu este o discuțiune consciențiósă, ci-o luptă politică: *luptă pentru putere*. Se póte susținé cu curagiŭ, că în desbaterea acésta Coloman *Szell șĭ-a pierdut rolul conducĕtor*. Nu de giaba se adună ómenii lui Banffy de câte trei-patru-orĭ pe sĕptĕmână în palatul din strada domnéscă sub pretext de-a petrece la ceaiŭ. Acolo șede omul, care a înfundat partida guvernamentală în discusiunea naționalităților, care a pus ciungărit puterea de resistență a lui Coloman Szell, care e aḑĭ *stăpânul situațiunei* și a partidei liberale. Aderenții lui Banffy crescênd în numĕr umblă aḑĭ la cameră cu capul ridicat, ér aderenții lui Szell sunt indispușĭ. *Ómenii lui Banffy domineză*, ei conduc desbaterea în parlamente, din partea partidei și *aderenții lui Szell sunt incapabilĭ a recuceri posițiunile pierdute*. Nu mai e sigur nicĭ aceea, décă Horanszky va fi orĭ nu ministru-președinte și când?

„Acesta e resultatul cunctaturei de un an. Atmosfera parlamentară este aḑĭ tot așa de nesănĕtósă, cum a fost sub Banffy. Disposițiă apăsată pretutindenĭ, unde se aștepta, că după căderea lui Banffy situația va fi mai tolerabilă. Acum e anul optimismul a creat în guvernarea nóstră optimism, ér acest optimism a creat pesimismul în cei cu sentimente mai bune. Aerul camerei e înădușitor. Toțĭ aștéptă nervoșĭ clarificarea situațiunei. Trebue sĕ vină o sguduire, un vifor, care sĕ curețe aerul. Situația este aḑĭ ca aceea în rĕsboiul anglo-bur. Adevĕratul rĕsboiŭ numai acum urméză și nu putem sci, decât momentul decisiunei“...

Cum e administrația maghiară? — La întrebarea acésta rĕspunde minunat de potrivit și în colorĭ fórte vii gazetarul ungur Bartha Miklos dela „Magyarország“. Étă ce ḑice el: „Totul atêrnă (vorbesce de individ și de cetățén. — Trad.) de raporturile în care te afli cu *partida* (din dietă.) *Partida* este la noi un concept mai înalt decât însa-șĭ dumneḑeirea. *Partida* e atotputernică, vecĭnică și atotsciutóre. Ișĭ întinde aripile și ghiarele peste tóte daraverile vieții tale private. Ițĭ arangéză moștenirea, creditul și afacerea de asigurare. Ițĭ mărită fata urită. Dă funcțiune fiului tĕu. Ițĭ mână apa pe mórĕ. Ițĭ face drum prin pustă. Construesce liniă ferată pe lângă grânarul tĕu, deschide piață pentru puiĭ tĕi, dă întreprindere prietinului, medaliă cumnatului, post de bancă ginerului și profesură de universitate fratelui... Astfel e administrația maghiară biurocratică și de partid“...

Minunat tablou!

Manifestațiunĭ după procesul dela Baia de Criș. Ca întregire a amĕnuntelor, ce le-am adus despre frumósele manifestațiunĭ, ce s'au făcut tinerilor românĭ universitarĭ condamnațĭ pentru sĕrbătorirea memoriei lui Avram Iancu, mai aducem astăḑĭ următórele:

Dela Brad, tinerii condamnațĭ s'au întors érășĭ la Deva, unde din nou au fost óspeții d-lui Francisc Hossu-Longin, în a căruia casă fură primițĭ cu multă căldură și ospitalitate, ér d-l advocat Dr. Al. Hossu dete în onórea lor o cină, la care luară parte mai multe dame române din Deva. Vinerĭ, în 16 Febr. n., plecară din Deva. La plecare d-na Elena Hossu-Longin, cu câte-va cuvinte însuflețite, oferì tinerilor câte-un frumos buchet de florĭ. La gara din Deva li-se oferì alte buchete de florĭ din partea d-relor Ardeleanu, carĭ merseseră la gară împreună cu alțĭ câțĭ-va inteligențĭ.

Tinerii au fost însoțițĭ până la gara dela Orăștiă de d-na și d-l Hossu. In gara dela Simeria, tinerii fură întêmpinațĭ cu urărĭ de „sĕ trăéscă“ din partea mai multor preoțĭ, dame și domnĭ din împrejurime. O frumósă manifestațiă li-s'a făcut și la gara din Orăștiă, unde de-asemenea fură întimpinațĭ de domnĭ și dame române, în numele cărora salută pe tinerĭ D-na Barițiu.

La Clușiŭ s'au reîntors Vinerĭ séra, unde fură așteptațĭ la gară de un mare numĕr de universitarĭ, carĭ îi primiră cu urărĭ de „sĕ trăéscă“. Séra, tinerii în numĕr de 35—40 se întruniră la un restaurant, unde petrecură câte-va minute în vorbirĭ și cântărĭ însuflețite.

Austro-Ungaria și Serbia. După „Politische Correspondenz“ noul ministru austro-ungar la Belgrad, cu ocasia primei sale audiențe, a relevat faptul, că regele Serbiei a avut ocasia, când cu ultima lui visită la Viena, sĕ priméscă probe sincere de simpatia împĕratului Francisc Iosif către regele, dinastiă și regat, și de a cunósce principiile monarchiei, care respectă drepturile și libertățile celorlalte state, avênd ca scop principal menținerea păcei, care este indispensabilă pentru realisarea dorinței regelui Serbiei, de a face din regatul sĕu un element de ordine și de stabilitate în Balcanĭ.

In rĕspunsul sĕu, regele Alexandru a relevat sentimentele de devotament tradițional ale dinastiei sale către Impĕrat, venerațiunea sa pentru persóna lui Francisc Iosif și a afirmat, că este una din sarcinele principale ale guvernului sĕu de a întreține și de a desvolta bunele relațiunĭ cu imperiul vecin, și de a representa de asemenea o politică de ordine și de stabilitate.

Cestiunea naționalităților în dietă.

In dietă — după cum am arătat și erĭ — se continuă discusiunea asupra *cestiunei naționalităților*. Étă ce și cine au vorbit în ședința de alaltăerĭ, Marțĭ:

Br. *Solymossy* e de părere, că în afacerea naționalităților trebue sĕ se procédă cu tact și nu e corect a ataca ómenĭ singraticĭ pentru faptele lor. Legea dela 68, ḑice, garantéză naționalităților drepturĭ numĕróse și Maghiarii n'ar trebui și nu-i permis sĕ le conturbe în aceste drepturĭ, chiar și din punct de vedere al cavalerismului.

Veszi I. polemiséză cu Werner în cestiunea naționalităților. Se légă mai întâiŭ de ceea-ce a ḑis Werner, că „nu e eschis,

ba ar fi corect din punct de vedere al statului maghiar, décă drept resultat al viitórelor alegerĭ, vom avé norocire în parlament de partida naţionalităţilor aliate". Lui Veszi nu-i trebue o astfel de partidă. El ar dori însĕ, ca naţionalităţile sĕ între în dietă, *alăturându-se partidelor maghiare esistente.* Vorbesce apoi despre Saşĭ, căcĭ dór Saşii l'au aclamat deputat în cercul Sebeşului-săsesc.

Saşii, dise el, sunt convinşĭ, că ei sunt aliaţĭ născuţĭ ai Maghiarilor, că ideia de stat maghiar şi naţiunea maghiară este unicul lor exil *în contra valahisării.* Declară, că asta a audit'o el şi din gura unui Sas radical. Sĕ mergem numai la Sibiiu şi sĕ facem cunoscinţa Saşilor, ér aceştia sĕ nu-şĭ mai trimită fiiĭ în Göttinga, Heidelberg, ci la Budapesta, sĕ înveţe unguresce.

Schmidt C.: Merg ei şi la Clujiŭ şi la Budapesta.

Veszi declară, că în cestiunea naţionalităţilor e de părerea lui Szilagyi, care a dis odată, că nicĭ politica statului maghiar, nicĭ patriotismul nu pretinde în Ungaria nimicirea naţionalităţilor. Cere însĕ, ca acestea sĕ fie credinciós̆e statului maghiar. Tot asta o dice şi Szell.

Werner Gy. cere cuvêntul pentru a da câte-va lămurirĭ. El nu e nicĭ decât aderentul tendenţelor federaliste. A dis însĕ şi repetă a declara, că décă Românii ar părăsi pasivitatea, din cercurile române ar fi trimis deputaţĭ la dietă 'şi atuncĭ mişcarea naţionalităţilor s'ar reduce în cadrul constituţiei şi ar înceta revoluţia latentă, ce se numesce pasivitate. Acéstă schimbare ar fi hotărît în interesul statului maghiar. Werner un numai că nu doresce revisuirea legii de naţionalitate, dér vede în acéstă lege adĭ şi în viitor o mare nenorocire şi o conturbare a raporturilor. Oratorul recunósce, că nu s'a pronunţat mai pe larg asupra *cestiunei române*; nu afla de lipsă, căcĭ a desfăşurat'o ministru-preşedinte Szell, spre liniştirea tuturor.

Meltzer V. (sas) polemiseză cu Werner şi Komjaby şi se pronunţă în afacerea legiĭ maghiarisării numelor de localităţĭ. Declară, că Saşii s'au luptat contra acestei legĭ, pe când era proiect, acum însĕ după-ce proiectul a devenit lege, *ei vor respecta-o.*

Mai vorbesce *Vargics* combătênd legea de naţionalitate. El e pe punctul de vedere, că în Ungaria totul trebue sĕ mérgă unguresce şi în limba maghiară — sistematic. Vorbesce despre Metropolitul Meţianu, „dela care se póte pretinde sĕ scie limba statului" şi cere ca autorităţile bisericescĭ superióre sĕ corespondeze unguresce cu organele statului.

Cariera militară.

(Rĕspuns anonimului „Mars".

— Urmare. —

Delanistru a mai cutezat a susţiné, că 99 de procente din tinerii, ce întră în armată, sunt perduţĭ pentru noi şi acéstă afirmaţiă a atins neplăcut ambiţia lui Mars, care făcŭ declaraţiă în numele Ardelenilor ca şi când Delanistru de Ardelenĭ s'ar fi acăţat. El a vorbit despre Românĭ în genere şi pe noi deopotrivă trebue sĕ ne dóră când ne pierdem Românaşii noştri fiă ei din orĭ-care unghiŭ al românismului.

Adevĕrul este, că rar am găsit un ofiţer român, care sĕ nu fi vorbit mai bucuros nemţesce, decât românesce, ba am găsit şi de aceia, carĭ, orĭ din ruşine, orĭ din alt motiv, n'au voit de loc sĕ vorbéscă românesce şi — incredibile dictu — chiar şi de aceia, carĭ ţi-ar fi sărit în ochĭ, décă ai fi îndrăsnit sĕ le aducĭ *insulta* şi sĕ susţii, că ei sunt Românĭ. Ómenĭ de aceştia 100 de-odată de ar îmbrăca tunica de general nu ni-ar folosi nimic.

In constelaţiunea politică, în care se găsesce poporul român adĭ, nu *generalii austriacĭ* au sĕ-i ajute, ci **propriile lui forţe.** Horia şi Iancu, măcar că nu purtaseră nicĭodată tunică de general, îndată ce au încins sabia au devenit beliducĭ perfecţĭ, *pentru-că* **inima**, *ce bătea într'înşii, era largă şi caldă pentru tot ce e românesc.*

Dér s'au schimbat timpurile. Acelea erau timpurĭ de gloriă, adĭ trăim timpurĭ egoistice, atuncĭ se luptau ómenii pentru ideale, adĭ pentru ambiţii personale şi pentru... pentru draga materiă, care face pe om bogat. — De aceea mai ales **noi** trebue sĕ ne punem pe picior de resbel cu idei, carĭ vréu sĕ ne submineze idealurile nóstre.

Se plânge Mars, că 12 tinerĭ românĭ (ce fatalitate?! chiar Românĭ) au fost respinşĭ dela esamenul de primire în Sibiiu şi trage de aci conclusia, că Delanistru are drept, că tinerii nu se mai îmbulzesc la miliţiă, căcĭ atuncĭ n'ar fi respins pe cei 12 tinerĭ, deşi admite Mars, că acei 12 tinerĭ n'au împlinit condiţiile.

La cetirea acestor şire mi-au venit în minte cuvintele unui domn, care era soldat cu trup şi suflet şi care se anunţase cu alţĭ doi colegĭ ai sĕi, tot Românĭ, la depunerea esamenelor pentru şcóla de rĕsboiŭ. Domnule, îmĭ dicea el, au început Nemţii sĕ prindă frică de noi, că ne prea îmbulzim la ólele de carne reservate fiilor devotaţĭ până la mórte devisei austriace „divide et impera" şi ne-au trântit pe toţĭ trei. — Şi închipuesce-ţĭ, îmĭ dicea el, steteam de faţă cu aspiranţĭ, de ale căror rĕspunsurĭ ei înşi-şĭ se ruşinau şi vedĭ aceia au prestat esamenul. Şi fiind-că acéstă împrejurare l'a disgustat atât de mult, a părăsit cariera ce-o începuse cu atâta însufleţire. — Cum se face acésta, d-le Mars?! Nu credĭ d-ta, că décă cei 12 tinerĭ erau fii câtor-va generalĭ, ér cei 3 ofiţerĭ ai vre-unui baron, şi unii şi alţii îşĭ ajungeau scopul?

Dér décă tinerii se îmbulzesc atât de mult la miliţiă, atuncĭ ce rost are ordinaţiunea cea mai nouă despre „Befähigungs-Prüfung", care admite soldaţĭ de rênd, ca după un serviciŭ de 1—2 anĭ sĕ depună esamenul de cadeţĭ? Óre acéstă ordinaţiune denótă îmbulzeală la armată?

Inzadar, nicĭ ordinaţiunea acésta nu va duce la scop. — Cum armata nóstră nu este naţională şi prin urmare întrarea în serviciul ei nu póte avé de basă entusiasmul naţional, pe care se baséză tóte celelalte armate continentale, evident, că conform spiritului timpului de adĭ numai o salarisare bună ar puté atrage tinerimea la armată, deşi acéstă încercare, în faţa curentelor naţionale din monarchiă, nu ar avé resultatul dorit şi va rĕmâné şi dênsa fórte problematică. Dór vedem, că şi armatele naţionale au trebuit sĕ ţină cont de spiritul vécului şi au mărit salariile ofiţerilor la maximul posibil.

Referitor la îmbulzéla tinerilor la armată şi la şcólele militare scrie „Pester Lyod" un articol lung în numĕrul sĕu din 13 Ianuarie despre şcólele militare c. şi r., care-mĭ este tocmai binevenit şi care întăresce aserţiunea mea. Étă ce scrie acest diar oficios şi menit pentru lumea mare:

După ce face o comparaţiă între şcólele militare a celorlalte puterĭ şi constată superioritatea acelora, continuă: „La noi servesc şcólele militare în linia primă pentru scopul amintit (adecă pentru îngrijirea (Versorgung) orfanilor militarĭ).

Aicĭ spune diarul pestan un neadevĕr, căcĭ de fapt nu numai orfanĭ, ci contingentul cel mai mare al elevilor militarĭ îl dau tocmai fiiĭ generalilor şi oficerilor activĭ. Un lucru acesta, care numai în imperiul nostru, cu obiceiurĭ ruginite şi cu zopf, póte esista. Căcĭ dóră un om ajuns în posiţia unui general va fi în stare sĕ-şĭ susţină copii la şcolĭ pe spesele sale şi sĕ n'aştepte, ca ţéră sĕ 'i-l créscă, când sciut este, că sute de copii sĕracĭ de o miiă de orĭ mai talentaţĭ, ca copiiĭ cutărui general séu ofiţer de ştab, se prăpădesc din lipsa neajunsurilor materiale.

Dér sĕ vedem, ce dice aceeaşĭ fóiă mai departe: — „Statul", continuă „Pest. Lyod", care întinde mijlócele spre acest scop împlinesce o datorinţă umanitară primordială (Da, décă copii orfanĭ militarĭ şi alţii sĕracĭ capabilĭ ar găsi acolo adăpost, dér nu copii de ómenĭ bine situaţĭ); mai departe cercetéză aceste şcolĭ acei băieţĭ, ai căror părinţĭ *n'au parale spre a-i lăsa sĕ studieze mai departe*; séu astfel de părinţĭ, *carĭ nu mai sciu ce sĕ încépă* „**mit ihrem missrathenen Nachwuchs**", (cu porodiţa lor, ce s'a brodit rea), din care causă îi predau disciplinei militare severe, ca sĕ înlocuiéscă acésta autoritatea părintéscă.

Din propriul indemn, din „vocaţiune" pentru chemarea onorifică, din convingerea, că vestmêntul soldatului este un vestmênt onorific, nu-şĭ dedică **nimenĭ** (adecă nicĭ chiar Nemţii şi Ungurii, carĭ sunt prea mulţumiţĭ cu dualismul) copiiĭ carierei militare, şi cu cât este posiţia cui-va în societate mai înaltă, şi cu cât cine-va e mai bine situat, cu stâta mai puţin. — „Solche *sonderbare* Schwärmer finden sich nur noch unter den alten officieren" („Asemenĭ visătorĭ curioşĭ se mai găsesc numai între bĕtrânii oficerĭ"), dice numitul diar şi apoi continuă: Ţĕranul, comerciantul, funcţionarul şi chiar aristocratul au devenit *mai înţelepţĭ*; până când nu sunt constrînşĭ, nu dau statului nimic, şi décă sunt siliţĭ, o fac acésta pe calea *voluntariatului*, care nu împiedecă altă carieră. — Asta e adevĕrul, esclamă numita fóiă, şi nimenĭ nu se va mira decĭ când va audi părerea curiósă: „*Mein Sohn hat ta'ent und ist fleissig, braucht nicht Officier zu werden*" („Fiiul meu are talent şi e diligent, n'are lipsă sĕ se facă ofiter).

Apoi se întrébă „P. L", că óre este leac în contra acestui morb, şi îşĭ rĕspunde: noi nu credem sĕ se afle curênd o medicină; nicĭ chiar ridicarea salarielor nu va puté fi o momeală, (Lockmittel) pentru părinţĭ. Pentru mult timp înainte nu ne putem aştepta la o întórcere spre bine în privinţa acésta şi nu ne rĕmâne, decât deocamdată sĕ socotim cu jurstările date, deşi acestea fără îndoială *sunt fórte nefavorabile*". — Până aci „Pest. L.", ér eu din din parte-mĭ nu mai am nimic de adaus.

Cât despre salariile ofiţerilor las sĕ urmeze aci vorbirea deputatului *Oppenheimer* în şedinţa delegaţiunei austriace ţinută la 19 Ianuarie a. c. El ilustréză îndestul, cât de miser este dotat ofiţerul „*marei puterĭ*" Austro-Ungaria faţă chiar de statele balcanice, despre carĭ Ugron vorbia mai deunădĭ în delegaţiunĭ, că ar vré sĕ le ia sub protectoratul Maghiariei. — Oppenheimer dice: Din comparaţia făcută cu salariile ofiţerilor din alte state resultă, că ofiţerii noştri nu numai, că stau mai rĕu decât ofiţerii Franciei, Germaniei, Rusiei şi Italiei, ci chiar şi decât ofiţerii României, Bulgariei şi Serbiei. — Adecă mai rĕu decât noi stau numai „*Turcii*". — Pe când la noi capĕtă un sublocotenent *după ridicarea* soldei 840 fl., pe atuncĭ primesce sublocotenentul în Francia şi România 1100 fl.; pe când la noi un locotenent capĕtă 1020 fl., capĕtă în Francia 1297 fl., în Germania 1254 fl., ér statele balcanice plătesc o soldă cu mult mai mare, decât acestea. — La noi capĕtă un căpitan 1200 respective 1500 fl., pe când în Germania capĕtă căpitanul 2495 fl, în Bulgaria 2000 florinĭ, în Francia şi Rusia 1800 fl., în România 1600 fl. etc.

Referitor la raportul salarielor ofiţerescĭ faţă cu amploiaţii civilĭ din Austria este într'adevĕr ridicol a mai desbate asupra acestui punct. Ar fi adevĕrată pierdere de timp, décă ne-am pune sĕ recităm ceea-ce diarele germane au schiţat atât de clar şi ceea-ce şi d-l Mars trebue, că a cetit (Reichswehr, Armeeblatt, etc.)

Salariile funcţionarilor civilĭ din Ungaria sunt într'adevĕr mai micĭ, decât ale ofiţerilor. Dér cine se va pune sĕ ia esemplu dela stările abnormale din Ungaria?! Salariul sistemisat al acestor funcţionarĭ e mic, dér venitele lor laterale sunt de 2 orĭ aşa de marĭ. Diurne peste diurne, remuneraţii grase şi tot felul de venite, carĭ, natural, numai în fericita Ungariă sunt posibile. Câte un notăreşel are salar sistemisat de 600 fl., dér cine va dubita, că venitele lui se urcă la potenţă? D-l Delanistru sigur a avut în vedere funcţionarii civilĭ aĭ Austriei şi cu tot dreptul.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 10 (22) Februarie.

Monarchul bolnav. De câte-va dile Majestatea Sa monarchul sufere de rĕcélă mai uşóră. Din causa acésta nu póte părăsi palatul din Buda.

Alegerea de medic pentru cercul *Voivodinţ* s'a făcut în 20 Febr. n. c. A fost o „alegere" întocmită întru tóte după sistemul lui Banffy celui în piele de óie. Inaintaseră concurs şi doi Românĭ, dér volnicul fisolgăbirĕu nu i-a pus în candidaţiă, ci spre mai marea indignare a Românilor *fu declarat de „ales" un Jidan din Verşeţ.* S'a protestat în contra acestei volnicii, care a produs multă amărîciune între Românĭ.

Avis. Primim spre publicare următorul avis: Reuniunea română de gimnastică şi de cântărĭ arangiază *mâne (Vinerĭ 11 (23) Faur a. c.)* în sala dela „Redută" o serată musică împreunată cu dans, la care se invită toţĭ membrii Reuniunii. Invitărĭ şi bilete speciale nu se trimit. Inceputul la 8 óre séra. — *Comitetul.*

Subvenţii strĕine în România. Diarul „Universul" a ridicat cestiunea, că óre şcólele strĕine din România, subvenţionate de state strĕine, cum îşĭ primesc subvenţiunile lor, prin mijlocirea guvernului, orĭ nu? „România Jună" constatând, că multe şcolĭ maghiare din ţéră sunt subvenţionate de guvernul unguresc şi de societatea St. Ladislau din Budapesta, dice, că décă aceste şcolĭ nu-şĭ primesc subvenţiunile prin guvernul român, ba póte chiar direct, acéstă stare de lucrurĭ va trebui sĕ înceteze. „Curierul Financiar", vorbind de tranşarea cestiunei rentei şcólelor române din Braşov, scrie, că acum e vorba de a-se stabili în România aceeaşĭ mĕsură pentru subvenţiunile date de guvernul ungar şcólelor maghiare din România. „Astfel, că tóte aceste subvenţiunĭ sĕ fiă depuse la cassa de depunerĭ din Bucurescĭ". Nu scim de unde şĭ-a luat „Cur. Fin." informaţia, dér în afacerea şcólelor nóstre tocmai că nu se tratéză de „subvenţiune", ci de-o rentă anuală.

Câţĭ Românĭ sunt în Viena. Comitetul pentru înfiinţarea unei bisericĭ române în Viena, a redactat o listă a familiilor române aflătóre în Viena, pe care a înaintat'o Consistoriului din Cernăuţĭ. După acéstă listă, ale căreia date sunt luate dela consiliul şcolar, în Viena se află *282 familii române gr. or. şi 145 copii.* S'a constatat cu ocasiunea acésta şi faptul, că 40 fetiţe din cele mai bogate familii române, mai ales din România, îşĭ fac educaţia prin mănăstirĭ de călugăriţe catolice din Viena.

Sesiunea Corpurilor legiuitóre române va fi prelungită până la 15 Martie v.

Conferirea de medalii. S'a conferit d-lui G. *Ionescu-Gion*, inspector general al învĕţământului secundar, medalia *rĕsplata muncii* cl. I; poetului George *Coşbuc* i-s'a conferit medalia *Bene-merenti*; asemenea e fost distinsă d-na *Cleria Bertini-Attili*, poetă din Roma, cunoscută dela serbarea Românilor la columna lui Traian, cu medalia *Bene merenti* cl. I.

Societatea geografică română îşĭ va serba în curênd a 25-a universare prin o serie de conferenţe. Serbarea va fi presidată de M. S. Regele Carol. Intre alţĭ conferenţiarĭ va vorbi şi d. Em. Racoviţă, celebrul esplorator la Polul Sudic.

Ministru-preşedinte român. D-l G. *Gr. Cantacuzino*, a căruia sănĕtate s'a restabilit, a plecat la sfatul medicilor din Viena la Meran pentru continuarea curei. De aicĭ, precum se asigură, preşedintele cabinetului se va întórce la sfîrşitul lui Februarie st. v. la postul sĕu.

Starea sĕmĕnăturilor în România. După datele statistice culese de ministeriul român al domeniilor starea sĕmĕnăturilor de tómnă este până acum cât se póte de favorabilă şi promiţĕtóre. In tómna anului 1899 s'au sĕmĕnat pe întreg teritoriul României 1.510,080 hectare cu grâu şi 262.240

hectare cu rapiţă. In asemĕnare cu ultimii cincĭ anĭ anteriorĭ, în tómna trecută s'a sĕmĕnat cu rapiţă un teritoriu de 4—5 orĭ mai mare. Din tóte judeţele ţĕrei se raporteză, că starea sĕmĕnăturilor de tómnă e eminentă, afară de judeţul Constanţa, unde lipsa de zăpadă a făcut, ca grâul şi rapiţa sĕ sufere.

Greva preparanḑilor din Clușiŭ. Alaltăerĭ a isbucnit grevă în preparandia din Clușiŭ. Scim că greva au proclamat'o preparandiştii, carĭ nu sunt mulţumiţĭ cu directorul Orbok. Ei au decis sĕ nu cerceteze cursurile, până când nu vor căpĕta satisfacţiă dela director, care îi bate. Cu tóte silinţele, ce şĭ-a dat inspectorul de şcóle de a-i îmblânḑi, greviştii stau morţiş pe lângă propusul lor şi cer depărtarea directorului. Ei se plâng, că acesta 'i pălmuesce, că 'i pune sĕ-i facă servicii nedemne de ei şi că îi închide în locurĭ murdare.

Cererile pentru ajutóre din fundaţiunea Dr. Iohann Plecker sunt a-se înainta, conform publicaţiunei n-rul 864, dela 31 Ianuarie a. c. Magistratului orăşenesc din loc, până în 10 Martie st. n. Cu acéstă ḑi espiră terminul de concurs.

Andrée. *„Lokalanzeiger"* din Berlin a căpĕtat o telegramă din Stockholm, după care în *Ottova* s'au rĕspândit scirĭ nouĕ despre *Andrée.* In Octomvre anul trecut mai mulţĭ Eskimoşĭ s'au dus la *Churchill-fart* şi au povestit, că pe acei ómeni albĭ, carĭ „s'au scoborît din cer", i-au ucis primăvara trecută nisce tâlharĭ eskimoşĭ. Ei mai adaug, că au veḑut rĕmăşiţele balonului şi că sciu şi unde au fost ascunse.

Bora în Fiume. Se anunţă din Fiume, că „bora" bîntue din nou litoralul. Circulaţia corăbiilor a fost sistată.

Mórte subită. Erĭ séră pe la órele 6, muncitorul Langmeier, trecênd pe têrgul grâului, cădù de-odată la pămênt şi fiind dus la poliţiă murì numai decât. El fù lovit de apoplexiă, era om de 66 anĭ şi necăsĕtorit.

Imnul naţional al Burilor. Burii au un imn naţional, al cărui text şi musică derivă dela Felix Catharine *Van Rees,* care s'a născut la 1831 în Zutphan din Olanda. Domnişóra *Rees* a compus imnul în 1875 şi Burii s'au bucurat aşa de mult de composiţia acésta, încât adunarea din Pretoria a primit'o pe lângă esprimarea mulţumitei publice.

Noua puşcă francesă. Cu ocasia desbaterii budgetului armatei, ministrul de rĕsboiŭ *Galiffet* a declarat, că are sĕ comunice ceva *surprinḑĕtor.* Generalul *Deloye,* reformatorul artileriei francese, a descoperit o puşcă, ce în privinţa bunĕtăţii întrece tóte puscile de până acum.

Corul român din T.-Cubin va da în 13 (25) Febr. c. un concert cu representaţiune teatrală în favorul fondului sĕu. Pentru comitet: Remus Bortoş, secretar, Ioan Raita, preşedinte. Intrarea: Locul I. 1 cor. 60 fil., locul II. 1 cor. 20 fil., locul III. 60 fil.

Programa: 1) „Serenadă". de Porumbescu, cor. bărb., 2) „Nóptea de St. George", vodevil, în II acte, de. T. Alexi, musică de Nic. Stefu. Se va representa prin d-nii şi d-rele: Ilie Baghera, George Balan, Liuba Sarmeş, Maria Miat, G. Rosmir, Rachila Cocora, Cor. Sarmeş, Leposa Bucaciu. 3) „Doi ochĭ", romanţă de G. Ventură, violină solo de d-l Nicolau Radu, acompaniat la pian de d-l Alex. Peter. 4) „Intre piatra Detunata", cor. bărb. de G. Dima, instruat şi condus de d-l Sim. Cioc. 5) „Mama", poesiă de I. Popoviciŭ-Bănăţanu, declam. de Achim Miat. 6) „Cântecul marinarilor" de T. cav. de Flondor, cor bărb. 6) „Prima rochie lungă", monolog de I. Vulcan, predată de d-ra Rachila Cocora. 8) „Lugojana" de I. Vidu, cor mixt. Cântările din piesa teatrală le va acompania la pian d-l Alex. Peter. In pausă se va juca „Căluşerul" şi „Bătuta".

Rĕsboiul din Africa sudică.

Foile englese sunt pline cu scirĭ de bucuriă. Ele spun, că generalul *French.* care a părăsit Sâmbătă Kimberley, a dat peste armata lui *Cronje,* ba cu ajutorul lui *Macdonald* i-ar fi succes a ajunge în frontul armatei Burilor, pe carĭ ii aştéptă la vadul Klipkraal de pe rîul Modder. *„Standard"* spune mai mult. El ḑice, că *French* a tăiat linia de retragere a lui *Cronje* spre Bloemfontein, ér *„Daily Mail"* spune chiar, că French şi Macdonald ar fi împresurat pe Cronje.

Acestor scirĭ însĕ nu li-se póte da credĕmênt, căcĭ de altă parte se susţine, că Cronje nu se retrage pe linia rîului Modder, ci a rîului Riet, ér la *Koffyfontein* a fost o luptă însemnată între Burĭ şi Englesĭ, în care luptă Burii au luat tóte provisiunile Englesilor, menite pentru Kimberley, ba au prins şi 100 de Englesĭ. Că în ce direcţiă a plecat armata bură din Koffyfontein, nu se scie.

Etă scirile mai nouĕ:

Situaţia la Vest.

Londra, 20 Februarie. Tóte comunicatele constată unanim, că Burii se retrag pe întréga liniă. Pentru Englesĭ însĕ e fórte îngrijitor, că Roberts şi beliducii sĕi n'au nicĭ cea mai mică scire despre aceea, că *unde e Cronje.* Faţă cu scirile, că Englesii au împresurat pe *Cronje,* ministeriul de rĕsboiŭ declară, că *despre acésta nu scie nimic.* — Din *Jakobsdal* se anunţă unei agenţii telegrafice: După evacuarea lui Magerfontein *Cronje* a grăbit repede spre Rondhavel şi a trimis un detaşament pentru a apĕra Jacobsdal. A renunţat însĕ la planul acesta. *Kelly-Kenny* a ajuns la vadul Klip ariergarda lui Kronje. Intr'aceea grosul armatei lui Cronje a mers în direcţiă ostică. Ariergarda şĭ-a făcut brav datoria, căcĭ în timp ce Kelly-Kenny s'a opus, ea a făut posibil marei armate a Burilor sĕ dispară fără veste.

Bruxella, 20 Februarie. Agenţia transvaaliană constată, pe basă de informaţiunĭ sigure sosite dela Pretoria, că *armata lui Cronje e in stare pe deplin intactă,* nu-i lipsesce nicĭ un tun, nicĭ un om. Armata acésta în orĭ-ce împrejurărĭ va apĕra drumul, ce duce la Bloemfontein. In drumul sĕu *Cronje a căpĕtat însemnate întăririĭ şi acum dispune de peste 35,00 ómenĭ şi de-o inspăimântătóre artileriă.*

Kimberley, 20 Febr. In jur de Kimberley nu mai sunt Burĭ. Ei au părăsit Dromfield, Saltpau, Scholtzneck şi Spitfontein.

Londra, 20 Februarie. Lord *Roberts* telegrafézĕ din Pardeburg, 30 milurĭ englese depărtare de Jacobsdal, că *Methuen* plécă cu trupe şi provisiunĭ la Kimberley.

Din Capland.

Arundel, 20 Februarie. Agenţiei „Reuter" i-se anunţă: Aşa se pare, că în jur de Arundel sunt puţinĭ Burĭ. Cu ocasia recunóscerei de Sâmbătă séra Englesii au veḑut numai 600 de Burĭ, ér de atuncĭ nu se mai vede nicĭ unul. E probabil, că 1000—2000 dintre ei vor rĕmâné la Colesberg, ér *10,000 au fost retraşĭ,* ca sĕ reţină trupele englese năvălitóre în Oranje, de către apus.

Apĕrarea Angliei.

Regina Victoria a adresat comandantului armatei englese *Wolseley* o scrisore de următorul cuprins:

Deóre-ce partea mare a armatei se află în Africa-sudică, regina e pe deplin în clar, *că trebue luate mĕsurĭ necesare pentru apĕrarea ţĕrii.* Regina se încrede în alipirea devotată catră patriă şi tron şi se întórce către soldaţii, carĭ şĭ-au făcut serviciul, sĕ mai servéscă încă odată în locul acelora, carĭ umĕr la umĕr cu soldaţii coloniilor se opun cu atâta curagiŭ invasiunei din Africa sudică. Nouele bataliόne vor fi numite „batalióne regescĭ de reservă".

Englesii trebue sĕ învingă?

A produs o mare sensaţiă la Paris scrisórea publicată în ḑiarul *„Figaro"* apărut alaltăerĭ dimineţa, pe care a primit'o dela trimisul sĕu special din Londra. In acéstă scrisóre corespondentul lui „Figaro" spune, că a avut convorbirĭ cu ómenĭ politicĭ, literaţĭ şi industrialĭ, şi toţĭ sunt de acea părere, că Englesii trebue sĕ învingă şi sĕ între în Pretoria, capitala Transvaalului, orĭ cât ar dura rĕsboiul şi orĭ ce sacrificii s'ar cere pentru acésta. Ei au adăugat, că trebue ca Burii sĕ fiă împedecaţĭ de a forma un imperiu african, în detrimentul Englesilor.

Impresiunĭ pe câmpul de luptă.

(Din scrisorile unor soldaţĭ englesĭ.)

Ḑiarele englese au publicat, în ultimele vremurĭ, multe scrisorĭ trimise din Africa sudică de soldaţii englesĭ. Un ḑiar german a avut curiositatea de a estrage din aceste scrisorĭ şi de a aduna la un loc tóte pasagele, în carĭ aceştĭ soldaţĭ îşĭ povestesc impresiunile din luptele la carĭ au participat. Culegerea acésta e interesantă, pentru-că găsim acolo aprópe tóte sentimentele, pe care Tolstoi le-a analisat aşa de bine în mai multe opere ale sale.

„La prima mea întâlnire cu Burii, ḑice un soldat engles, mi-am dat sémă de ceea ce simţĭ sub focul duşmanului.

„E o sensaţiune deosebită, dér care nu e prea neplăcută. Gâfâi; te cuprinde o enervare şi simţĭ împunsĕturĭ prin tot corpul. Timp de două secunde ţi-se pare, că ai perdut facultatea de a porunci muşchilor tĕi. Fără voe plecĭ capul, îţĭ vine un gust neînfrânat de a te duce sĕ-ţĭ cauţĭ un adăpost. Te simţĭ, după un moment, pătruns de un frig, care ajunge până la inimă. In fine, fiorii ţi-se împrăscie şi devii ér stăpân pe tine".

Un altul declară, că a fost cuprins pe câmpul de bătae de un rîs nepotolit: „Am veḑut, lângă mine, cum pălăria unui camarad a fost luată de o sfărmătură de obuz şi mi-a venit sĕ rîd ca un nebun; un rîs necurmat, dureros, isteric; zadarnic căutam sĕ-l stîmpĕr; s'a oprit de-odată în momentul când am auḑit vocea oficerului, care striga o comandă". Un al treilea povestesce, că primejdia îi da frigurĭ de entusiasm: „Eram aşa de mulţumit, că-mi venea sĕ danţez". — „Mulţĭ din camaraḑii mei simt acelaşĭ lucru; îşĭ strîng mâna unul altuia şi scot strigăte de bucuriă, ca nisce scolarĭ într'o sală de recreaţiă". Un veteran spune, că de câte-orĭ a întrat în foc, a simţit impresiunile unui om, ce se înécă. Perde sentimentul presentului.

Tot trecutul sĕu i-se arată dinaintea ochilor în tablourĭ repeḑĭ şi fórte limpeḑĭ. Memoria îi represintă în câte-va momente tóte evenimentele vieţii sale, chiar cele mai neînsemnate, chiar cele mai uitate, cu o claritate, o precisiune estra-ordinară. Alţii, în fine, mulţĭ la numĕr, declară, că în tot timpul bătăliei nu'şĭ dau sémă de nimic; nu-şĭ aduc aminte decât de două lucrurĭ: sgomotul formidabil, asurḑitor al artileriei duşmane, şi un fel de amorţire, de somnulenţă, care nu le lasă în minte decât o singură ideiă, anume, că nu trebue sĕ-şĭ părăséscă postul. Aceste stărĭ sufletescĭ se află tóte în „Amintirile dela Sevastopol" şi în „Rĕsboiŭ şi Pace".

NECROLOG. **Ioan Marin,** paroch român gr. or. în Crisbav, după scurte suferinţe, împĕrtăşit cu s-tele Taine, şi-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului Miercurĭ în 9 (21) Februarie a. c. la órele 8 séra, în etate de 46 anĭ şi în al 23-lea an al preoţiei şi fericitei sale căsĕtorii. Despre acéstă durerósă perdere încunosciinţăm pe tóte rudeniile, amicii şi cunoscuţii.

Rĕmăşiţele pământescĭ ale rĕposatului în Domnul se vor ridica din casa propriă şi se vor depune spre vecînică odihnă în cimiteriul bisericei române gr. or. din Crisbav Sâmbătă în 24 Februarie v. orele 10 înainte de ameḑĭ.

Fie-i ţĕrîna uşóră!

Crisbav, 10 Februarie v. 1900.

Maria Marin n. Popoviciŭ, ca soţiă. Ion Marin, ca fiu, George învĕţător, Nicolae învĕţător, Vasile Marian cantor, ca fraţĭ. Paraschiva Tulbure, născ. Marin ca soră. Sofronie P. Popoviciu, director peus. Ioan Tulbure preot, Ión Vătăşan preot, ca cumnaţĭ. Teodora P. Popoviciŭ, Anica Vătăşan Maria Rujan, Maria Duţa, Elena Bogdan, ca cumnate.

ULTIME SCIRI.

Viena, 21 Febr. Se crede, că Cehii vor face érăşĭ obstrucţiune.

Bucurescĭ, 21 Februarie. In comisiunea budgetară a camerei E. *Costinescu* a propus a-se concedia un întreg corp de armată pentru motive de economii budgetare. Comisiunea a admis tot pentru aceste motive sĕ se dea concedii trei lunĭ pe an, pe serii, la tóte trupele permanente.

Bucurescĭ, 21 Februarie. Toţĭ membrii comitetului secret revoluţionar al Bulgarilor, câţĭ se află aicĭ, vor fi espulsaţĭ.

Bruxella, 21 Februarie. In urma situaţiunei schimbate pe câmpul de luptă, consiliul de rĕsboiŭ al Burilor a decis, *sĕ sisteze asediarea Ladismith-ului şi sĕ se retragă din Natal.* A mai decis retragerea tuturor forţelor la graniţa transvaaliană. *Retragerea s'a întêmplat deja.*

Londra, 21 Februarie. Speranţele într'un succes engles sunt marĭ. Burii sunt consideraţĭ ca bătuţĭ pe întréga liniă şi se aştéptă grabnicul sfîrşit al rĕsboiului.

Pretoria. 21 Febr. Scirea despre liberarea Ladysmithului încă nu s'a adeverit.

DIVERSE.

Pasteur şi primul sĕu pacient. Era prin anul 1885, când invenţiunea marelui bărbat Pasteur de a vindeca turbarea prin vaccinare se presenta ca un lucru cu totul nou. In acel an s'a întêmplat, (că un păstor cu numele Jean Baptiste Iupille din comuna Viller Farlay (Francia) a fost muşcat de un câne turbat. Lucrul s'a petrecut astfel: păstorul Jupille era pe câmp cu oile şi tot pe acolo erau o mulţime de copii, carĭ se jucau pe câmp. De-odată vede, că un câne turbat se aruncă asupra copiilor. Copii, ţipând şi plângênd, alergară în tóte părţile dinaintea cânelui. Jupille vĕdù pericolul şi cum din întâmplare avea în mână un sbiciu, se repeḑì asupra cânelui şi, după o luptă mai lungă, îi sucese a-l lega şi a-i sfărma capul cu călcâiul. O mână a sa însĕ era cu totul sfăşiată, dér se mângăia cu aceea, că a scăpat copiiĭ din gura cânelui turbat. Din norocire primarul acelei comune tocmai auḑì cu câte-va ḑile mai înainte despre invenţiunea lui Pasteur. Primarul numai decât telegrafă la Paris despre cele întêmplate. Pasteur dispuse sĕ se trimită la Paris Jupille. Acesta a fost apoi primul între cei vaccinaţĭ cu serum contra turbărei şi vindecat. Păstorul Jupille după ce s'a însănĕtoşat a fost primit de Pasteur ca îngrijitor în noul seu institut, unde a rĕmas până la mórte. In faţa institutului „Pasteur" e aşeḑată statua păstorului Jupille ca aducere aminte, că el a fost primul pacient al nouei invenţiunĭ datorite marelui învĕţat Pasteur mort în luna lui Septemvre 1895).

Scrisórea unui ofiţer engles de pe câmpul de luptă. Fiiul unui Engles, ce trăesce în Viena, a scris tatălui sĕu o o epistolă din lagerul lui *Gatacre,* în care spune între altele: Ni-am transformat regimentul (Derbyshire) în infanteriă călăreţă, căcĭ altfel nu ne putem mĕsura cu Burii. Burii împuşcă asupra nóstră până când ajungem la 300 yarde depărtare de posiţiunea lor, apoi se urcă pe cai şi până când ocupăm noi posiţia lor, ei dispar la moment, ca şi când n'ar fi fost acolo. Burii de altmintrelea se mişcă estraordinar de repede, nu aşa ca noi, carĭ suntem binişor îngreunaţĭ. Soldaţii noştri sunt sdravenĭ băeţĭ şi n'au alt dor, decât sĕ dea odată ochĭ cu inimicul. Hei, décă ni-ar succede odată acésta, li-am arăta noi ce scim, der iţĭ spun, că Burii numai atuncĭ puşcă, când sunt acoperiţĭ. Noi, ofiţerii, avem aceeaşĭ uniformă ca şi soldaţii de rênd. Serviciul nostru este obositor, însĕ schimbăm alternativ paza, şi când suntem liberĭ, jucăm footbal. Victualiile le căpătăm ieftin dela Olandesĭ...

„Dela Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţĭ:

Scrierĭ istorice.

Din cartea d-lui *Axentie Severu*, veteranul nostru luptător dela 1848, întitulată ***„Rĕspuns la cartea négră“***, cu un bogat adaus despre *arderea Aiudului*, se mai pot căpĕta esemplare cu preţul de *1 fl. + 5 cr. porto.*

Memorii din 1848--49 de regretatul *Vasilie Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1849—49. Istorisirile cuprinse în acéstă carte sunt de cel mai mare interes istoric şi naţional, sunt scrise într'o limbă uşóră şi plăcută. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Povestea unei corône de oţel“, opul mult dorit şi aşteptat al d-nului *G. Coşbuc*, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din Bucurescĭ şi costă un leu şi 50 banĭ. E scrisă şi acéstă carte la înţelesul tuturor şi este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai póte despărţi de ea. In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor mărețe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independenţă, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete şi ilustraţiunĭ. Ea stă în legătură cu *„Rĕsboiul nostru pentru neatêrnare* scris tot de d-l G. Cosbuc, aşa că cine şi-a procurat pe acesta trebue sĕ şĭ procure şi *„Povestea unei corône de oţel“*. Sperăm, că fruntaşii noştri, înţelegênd importanţa acestor scrierĭ, vor stărui din rĕsputerĭ a-le rĕspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambele cărţĭ dela „Tipografia A. Mureşianu din Braşov“. „Rĕsboiul nostru pentru neatârnare“ coştă 50 cr. (cu posta 55 cr.), „Povestea unei Corône de oţel“ 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Din istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Weltar şi întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina“, a apărut în editura „Deşteptării“ din Cernăuţĭ: *partea a doua.* Ea este scrisă tot atât de bine şi de uşor, ca şi partea întâiŭ, care a avut şi la noi mare trecere mai ales printre popor. Preţul 50 cr. (plus 5 cr. porto.) — Cu acelaşĭ preţ se mai pot căpăta dela Tipografia „A. Mureşianu“ şi esemplare din partea întâiŭ, adăugênd şi pentru acésta 5 cr. porto.

Zarandul şi munţii apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan.* Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Românii, carĭ vor sĕ-şĭ cunóscă ţéra şi némul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Ţéra nóstră“. Descrierea părţilor Ardealului dela Mureş spre miaḑă-ḑi şi valea Mureşului, de *Silvestru Moldovan,* — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros apreţiată de întréga ḑiaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipsécă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„Românul in sat şi la óste“ Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

CĂLINDARUL PLUGARULUI pe anul visect 1900.

se află de vênḑare la

Tipografia A. Mureşianu din Braşov.

Acest Călindar au întrat în anul VIII-lea, format mare, şi conţine portretul fórte bine reuşit al lui Avram Iancu. Urméză apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre, calculul sĕrbătorilor mai marĭ, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 lunĭ, urméză taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competinţele de timbre, mĕsurile metrice, têrgurile corectate din Transilvania, Bănat, Ţera ungurescă şi Bucovina. In partea literară găsim un interesant capitul privitor la începera rĕsboiului pentru neatârnare de G. Coşbuc; apoi „Popa Stoica“, poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuţia şi binefacerea (un interesant capitul după Smiles-Schramm). Doina, In şanţurĭ (poesii) de G. Coşbuc etc. In partea higienică şi economică: Un duşman al omului (rachiul); Ce sĕ facă părinţii, ca sĕ-şĭ ferescă copiiĭ de orbiă; Cum sĕ tracteze părinţii pe copiiĭ lor orbĭ; Bune sunt beuturile pentru copii? Urméză apoi partea economică: Vitele roşii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiŭ, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunţele, sfeclele şi apa de beut). La urmă mai multe poveţe preţióse şi glume apoi anunţurĭ. Preţul 25 cr. (cu posta 30). *Vênḑetorii primesc rabatul cuvenit.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Februarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98 60
Renta de corône ung. 4%. . . .	94.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%.	100.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%.	100.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	99.30
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	94.—
Impr. ung. cu premii	162.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	141.25
Renta de argint austr.	99.70
Renta de hârtie austr.	99.65
Renta de aur austr.	98.80
Losurĭ din 1860.	137.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	126.25
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	186.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	235.70
Napoleondorĭ	19 29
Mărcĭ imperiale germane . ..	118.22½
London vista	242.50
Paris vista	96.25
Rente de corône austr. 4% . . .	99.65
Note italiene	89.80

Cursul pieţei Braşov.

Din 22 Februarie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18.75
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.08	Vênd.	19.14
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2.54	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	118.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21 40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	Vênd.	101.50

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Nr. 2226—1900.

PUBLICAŢIUNE.

Se închiriază următórele obiecte orăşenescĭ pe cale de oferte şi anume:

a) Pe durata din 29 Septembrie a. c. până în Septembrie 1906:

1) Locuinţa în casa orăşenéscă, şirul inului 35, cu 12 odăĭ, bucătărie, cămară, şopron de lemne şi pod.

2) Locuinţa brutarului cu lucrătórea, strada măcelarilor 7.

3) Hanul „La Coronă“, strada vămei.

4) Berăria orăşenéscă, strada porţii.

5) Casa orăşenéscă, prundul rozelor Nr. 3.

6) Casa orăşenéscă, strada spitalului (templul israelitic).

7) Casa orăşenéscă strada spitalului Nr. 69.

8) Cafeneua de pe promenadă.

9) Etablismentul de înotat şi scalda,

10) Cârciuma din ştejeriş.

11) Cârciuma dela podul Bârsei.

12) Prăvălia de sub podul bătuşilor 9 (acum Stangel & Zekeli).

b) Pe durata din 30 Aprilie 1900 până la 29 Septembre 1906.

Chişcul de pe promenadă dimpreună cu o parte din promenada dinaintea acestui chioşc pentru punerea meselor.

c) Pe durata din 1 Ianuarie 1901 până în 29 Septembre 1906.

Cârciuma de pe locul têrgului de vite (obor).

Pertractarea de oferte va avea loc în **15 Martie 1900** înainte de prânḑ la 10 óre în oficiul orăşenesc economic, unde au de a se aşterne până la amintita óră ofertele scripturistice, sigilate şi provĕḑute cu un vadiu de 10% din chiria anuală oferată.

Condiţiunile de oferte şi acele contractuale se pot în decursul órelor de birou înainte de prânḑ examina în oficiul orăşenesc economic până în ḑiua pertractărei de oferte.

Ofertele mai târḑiu aşternute séu acele necorespunḑătóre condiţiunilor de oferte nu se iau în consideraţie.

Braşoov, 14 Februarie 1900

Magistratul orăşenesc.

Sz. **9109**—1899. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Parsimonia takarék és hitelintézet részveny-társulat törcsvári végrehajtátónak Ungur A. Ioan és 2 társa elleni 90 frt. iránti, és Clocoţán N. George végrehajtast szenvedő elleni 90 frt. tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbiróság) területén lévő Ó Tohán határán fekvő. és pedig a 3216—1899 tksz. végzés alapján. Az 1264 sztjkvben A † 30, 31 hzss. alatt Ungur I. Alexandru és neje Radu Maria adósok nevén felvett egész fekvőkre 172 frt. az 1697 sztjkvben 349 és 350 hzsz alatt, Mitarca Nikulae Iuon adós és az ő tulajdonos társai nevén felvett tehát az egész fekvőkre a v. t. 156 § a) pontja értelmében és a C/1 alatt Mitarca Anna szül: Bojta javára Mitarca Nikulae Iuon és neje Ungur Ludovica jutalékára bekeblezett élekhossziglani haszonélvezeti jog érintetlen hagyásával 160 frt. a 3513—1899 tkvi sz. végzés folytán: Clocoţán N. George tartozása miatt: az Ó·Toháni 1701 sztjkben 286/2, 287/2, 288/2, 289/2, 290/2, 291/2 hrsz. a foglalt birtoktestre 175 frt az 1872/2. és 1950 hrsz. birtoktestre 15 frt. a 2603 a hrsz. birtoktestre 6 frt. a 2826 és 2827 hrsz birtoktestre 28 frt. a 4433/2 hrsz. birtoktestre 8 frt. a 4990c/1 hrsz birtoktestre 3 frt. az 5487 hrsz birtoktestre 47 frt. a 6266a/2 és 6266 hrsz birtoktestre 16 frt. a 6714 hrsz birtoktestre 10 frt. a 8303/2 hrsz fekvőre 4 frt. kikiáltási árban az ezen telekjegvzőkönyvben C 1 és C. 2 alatt Clocoţán Nikulae (alui Iuon) és neje Marc Salomia javára bekeblezett élethosz sziglani haszon élvezeti jog érintetlen hagyásával az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1900 évi Aprilis hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor** megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv. cz. 170-ik §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1899. évi november hó 11-án.

A kir. törvényszék mint telekönyvi hatóság.

Dr. GRÜNFELD.
e. biró.

TIPOGRAFIA A. Mureşianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕḑut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **orĭ-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aur, argint şi colorĭ.	REGISTRE şi IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciurĭ.
CĂRŢĬ DE SCIINŢĂ, literatură şi didactice	BILANŢURĬ.
STATUTE.	*Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisorĭ.*
FOI PERIODICE.	*Couverte, în tótă mărimea.*
BILETE DE VISITĂ diferite formate.	TARIFE COMERCIALE, *industriale, de hotelurĭ şi restaurante.*
PROGRAME ELEGANTE.	PREŢURĬ-CURENTE ŞI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ după dorinţă şi în colorĭ.	BILETE DE INMORMÊNTARI.
ANUNŢURĬ.	

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inuluĭ Nr. 30, etagiul I,** către stradă. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.